

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 71825-2023

Onderwerp: Adviesrecht gemeenteraad en verplichte participatie bij buitenplanse omgevingsplanactiviteit

Auteur	: Maarten van Gemert
Domein/team	: Ruimte / Planvorming en ontwerp
E-mail	: Maarten.vanGemert@gemeentemaashorst.nl
Port.	: F.J.M. van Lankvelt

Effect op de begroting

Ja Nee

Onderwerp

Adviesrecht gemeenteraad en verplichte participatie bij buitenplanse omgevingsplanactiviteit

Voorstel

1. Vast te stellen de lijst van aangewezen gevallen van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit waarbij de gemeenteraad als adviseur wordt aangewezen;
2. vast te stellen de lijst van aangewezen gevallen van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit waarbij participatie door de initiatiefnemer verplicht is;
3. te besluiten de lijsten uit bovenstaande besluiten 1 en 2 uiterlijk één jaar na de invoeringsdatum van de Omgevingswet te evalueren.

Inleiding

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Deze wet heeft betrekking op alles in de ruimte waarin we wonen, werken en verblijven: onze leefomgeving. De wet bundelt 26 bestaande wetten binnen het ruimtelijk domein tot één integrale nieuwe wet. Deze bestaande wetten, waaronder de huidige Wet ruimtelijke ordening (Wro) komen per 1 januari 2024 te vervallen.

Doel en verbeterdoelen

De Omgevingswet heeft als doel een gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit in stand houden en bereiken. De wet kent vier verbeterdoelen:

1. inzichtelijk, voorspelbaar en eenvoudiger omgevingsrecht
2. samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving
3. vergroten bestuurlijke afwegingsruimte
4. versnellen en verbeteren besluitvorming projecten in fysieke leefomgeving

Overheden hebben de beschikking over zes kerninstrumenten om de Omgevingswet uit te kunnen voeren: omgevingsvisie, omgevingsprogramma, algemene rijksregels, decentrale regels, de omgevingsvergunning en het projectbesluit.

Adviesrecht en participatie

Net als onder de huidige Wro moet bij inwerkingtreding van de Omgevingswet duidelijk zijn hoe bevoegdheden tussen raad en college zijn geregeld en hoe de omgeving wordt betrokken bij omgevingsplanactiviteiten.

Als een nieuw initiatief niet past in het omgevingsplan, kan een omgevingsvergunning worden verleend in afwijking van het omgevingsplan. Het gaat dan om een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa) waarbij vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet een advies van de gemeenteraad gevraagd wordt en over het vaststellen van de lijst van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten waarvoor vanaf deze datum verplichte participatie geldt.

Aan de hand van dit voorstel neemt uw raad een besluit over de categorieën van gevallen waarvoor de gemeenteraad bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten een bindend advies geeft en wanneer sprake is van verplichte participatie door de initiatiefnemer.

Vorbereiding besluitvorming

Op 7 september 2023 bent u tijdens een raadsinformatieavond geïnformeerd over deze onderwerpen. Op 21 september 2023 is een opinienota besproken in de commissie REF. De resultaten zijn verwerkt in dit raadsvoorstel.

Met nadruk wijzen wij erop dat dit dat dit voorstel is gericht op omgevingsplanactiviteiten. Voor het algemene participatiebeleid van de gemeente Maashorst volgt later nog een separaat voorstel.

Voorstel

Voor het adviesrecht wordt voorgesteld de volgende lijst vast te stellen van aangewezen categorieën van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten waarvoor de gemeenteraad als adviseur wordt aangewezen:

- a. projecten met betrekking tot energieopwekking en energieopslag ten behoeve van bedrijfsmatige exploitatie;
- b. bovenlokale infrastructurele projecten, zoals hoogspanningsverbindingen of aanpassingen aan N-wegen;
- c. het oprichten, bouwen, uitbreiden of veranderen van een gebouw ten behoeve van een maatschappelijke voorziening als er sprake is van een maatschappelijk gevoelig initiatief, zoals bijvoorbeeld een school, een crematorium, een AZC, een religieuze ontmoetingsplek of mestverwerkend bedrijf;
- d. het bouwen op, uitbreiden of veranderen van (het gebruik van) een defensieterrein.

Voorts wordt voorgesteld participatie verplicht te stellen voor alle denkbare activiteiten, zoals opgenomen in het conceptbesluit.

Beoogd effect

Met dit besluit wordt de rolverdeling tussen de raad en het college nader geconcretiseerd en wordt verplichte participatie bij omgevingsplanactiviteiten veiliggesteld.

Argumenten

1.1 Met dit besluit kan uw raad invloed uitoefenen op de besluitvorming over concrete initiatieven.

Onder de Omgevingswet is het college bevoegd om af te wijken van het geldende omgevingsplan als daartoe een aanvraag voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit wordt ingediend. Door gebruik te maken van het adviesrecht neemt uw raad deze afweging over van het college. Uw advies is bindend voor het college. Gezocht is naar enerzijds een goede balans tussen het uitoefenen van invloed door uw raad op concrete activiteiten en anderzijds de rol die wij als college hebben als bevoegd gezag voor vergunningverlening. Ook is gekeken naar het beheersbaar houden van de 'vergaderdrukte' van uw raad.

In de opiniërende vergadering van 21 september jl. heeft de raadscommissie zich overwegend uitgesproken voor het doorgaan op de huidige lijn (onder de huidige Wro) en zo min mogelijk te veranderen. De invoering van de Omgevingswet is immers al complex. Wel is uitgesproken om vooral bij maatschappelijk gevoelige activiteiten de raad als adviseur in te schakelen. De activiteiten waarvoor een bindend adviesrecht gaat gelden, zijn opgenomen in het conceptbesluit. Hierbij is zoveel mogelijk aangesloten bij de wensen vanuit de commissie.

Indien uw raad geen besluit zou nemen, dan is in geen enkel geval advies verplicht en blijft de bevoegdheid bij het college over alle buitenplanse omgevingsplanactiviteiten.

2.1 Uw raad kan besluiten in welke gevallen participatie verplicht is.

Participatie is voor een aanvrager van een vergunning verplicht voor de gevallen die de gemeenteraad vastlegt. U kunt dit vastleggen voor aanvragen voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten die expliciet genoemd zijn. In die gevallen is het doorlopen van een participatietraject een indieningsvereiste (de aanvrager moet aantoonbaar aan participatie hebben gedaan). De activiteiten waarvoor participatie verplicht wordt, zijn opgenomen in het conceptbesluit.

In de opiniërende vergadering van 21 september jl. heeft de raadscommissie uitgesproken zoveel mogelijk participatie te willen laten toepassen. Die wens is vertaald in dit voorstel.

Indien uw raad geen besluit zou nemen, dan is in geen enkel geval participatie verplicht voor initiatiefnemers bij aanvragen voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

2.2 Participatie wordt zoveel mogelijk verplicht gesteld.

Voorgesteld wordt participatie voor alle buitenplanse omgevingsactiviteiten verplicht te stellen. De wet schrijft echter voor dat concrete activiteiten benoemd moeten worden. Getracht is dan ook de lijst van aangewezen gevallen van activiteiten zo volledig mogelijk te maken. Voor activiteiten die passen binnen het omgevingsplan kan participatie niet verplicht worden gesteld. Wij zullen dat echter ook in die gevallen zoveel mogelijk stimuleren.

3.1 Het is nog even aankijken hoe deze besluiten in de praktijk uitpakken.

Dit besluit is een goed vertrekpunt om ervaring met de Omgevingswet op te doen. Op dit moment is nog veel onduidelijk. Over één jaar heeft uw raad naar verwachting meerdere adviezen afgegeven en is een evaluatie mogelijk en hebben we ervaring opgedaan met het participatiebeleid. Op dat moment kan uw raad bezien of wijzigingen in het beleid nodig zijn. Daarom zullen wij binnen één jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet, of zoveel eerder als dit nodig blijkt, een evaluatie uitvoeren.

Kanttekeningen

1.1 *Het bindend adviesrecht kan leiden tot niet wenselijke vertraging in procedures.*

Met dit besluit moeten aanvragers mogelijk langer wachten op een besluit. Mogelijk worden aanvragen niet binnen de reguliere beslistermijn van 8 weken behandeld. De gemeente kan in gebreke gesteld worden. Om de vertraging en overschrijding zoveel mogelijk te voorkomen en/of te beperken, wordt in samenspraak met de griffie een gestroomlijnd adviesproces worden opgezet.

2.1 *Participatie is vormvrij.*

Participatie kan weliswaar verplicht worden gesteld door uw raad, maar de vorm van participatie kan niet worden verplicht. De Omgevingswet schrijft participatie namelijk vormvrij voor. De in het verleden opgestelde handreiking omgevingsdialoog (**bijlage 1**) zal voor 1 januari 2024 worden geactualiseerd en toegespitst op de Omgevingswet. Daarover zullen wij u te zijner tijd nader informeren via een raadsinformatiebrief.

Financiën

Aan dit voorstel zijn geen financiële consequenties verbonden

Duurzaamheid

N.v.t.

Participatie

Niet van toepassing; dit voorstel gaat enerzijds over de rolverdeling tussen uw raad en ons college en anderzijds juist over de verplichte participatie bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten.

Communicatie

De beide besluiten zullen worden toegevoegd aan de gemeentelijke website. Ook zal hierover intern en extern worden gecommuniceerd. Initiatiefnemers worden geïnformeerd.

De website zal aangevuld worden met de benodigde informatie over participatie en met een geactualiseerde handreiking participatie bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten.

Vervolg

Na besluitvorming door uw raad wordt deze besluiten gepubliceerd in het Gemeenteblad. De besluiten treden in werking op het moment dat de Omgevingswet ook in werking treedt en op de eerste dag na die waarop zij op de voorgeschreven wijze zijn bekendgemaakt.

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit

1. N.v.t.

Bijlagen ter informatie

1. Handreiking omgevingsdialoog

Uden, 3 oktober 2023

Burgemeester en wethouders van gemeente Maashorst,
de secretaris

de burgemeester,

J.A.G.M. van Aaken

M.J.D. Donders-de Leest (wnd.)

